

Introductieles

Les 6.2: Thuisreis

Medische zorg

Tijdens de hele reis kregen opvarenden van de Eenigheid gratis medische zorg. De scheepschirurgijn (de officiële term was: oppermeester) Petrus Henricus Couperus was verantwoordelijk voor het wel en wee van de bemanning en de slaven aan boord. Hij werd bijgestaan door een assistent, de ondermeester Laurens Bernard. De chirurgijn nam vanuit Zeeland medicijnen en instrumenten mee. Voor het vertrek werd de kist 'gevisiteerd' (gecontroleerd) en daarna zorgvuldig afgesloten. De chirurgijn kreeg de sleutel en was tijdens de reis verantwoordelijk voor de inhoud van de kist. Tijdens de reis hield chirurgijn Couperus een journaal (dagboek) bij van alle patiënten en ziekten en de medicijnen die hij toediende.

Ziekten

Veel voorkomende ziekten aan boord van een schip met een tropische bestemming waren:

- scheurbuik
- loop of diarree
- rode loop of dysenterie
- koorts / malaria

Scheurbuik ontstond vaak door een gebrek aan vitamine C. Aan boord werd de ziekte behandeld met citroen- of limoensap. Zo goed als alle opvarenden, zowel bemanning als tot slaaf gemaakte Afrikanen, kregen vroeg of laat 'loop' of diarree. Ernstiger was dysenterie: een zeer besmettelijke infectie aan het spijsverteringskanaal. Vanwege het bloed in de ontlasting werd deze ziekte ook wel rode loop genoemd. Veel opvarenden kregen koorts of malaria. Malaria is een infectieziekte veroorzaakt door malariaparasieten, die na een muggenbeet in het lichaam komen. De verschijnselen zijn koorts, koude rillingen, spierpijn en hoofdpijn.

Thuisreis

Het schip de Eenigheid begon op 19 december 1762 aan de thuisreis. De bemanning was toen al meer dan een jaar van huis, om precies te zijn: 445 dagen. De Eenigheid passeerde 26 december het eiland Barbados, het meest oostelijk gelegen eiland in het Caraïbisch gebied. Na Barbados nam de wind sterk toe en zo bleef het maandenlang. Eind januari kwam het schip terecht in een zware storm. Met veel kunst-en-vliegwerk bereikte de Eenigheid op 13 februari 1763 het Kanaal. De kapitein besloot het einde van de storm in de haven van Plymouth af te wachten. Pas in maart voer het schip de Westerschelde op en liep daar, ondanks dat er een loods aan boord was, vast op een zandbank. Na veel problemen voer de Eenigheid op 27 maart 1763 de haven van Middelburg binnen. De bemanning ging van boord en werd verwelkomd door familie en vrienden. De kapitein en de opperstuurman gingen aan de slag om de papierwinkel in orde te maken. Het scheepssoldijboek en de monsterrol van de driehoeksreis van de Eenigheid 1761-1763 werden gesloten.

Meer informatie:

Medische zorg aan boord: <http://eenigheid.slavenhandelmcc.nl/dropdown-2/medische-zorg/>

De thuisreis: <http://eenigheid.slavenhandelmcc.nl/trajecten-van-de-reis/thuisreis/>